

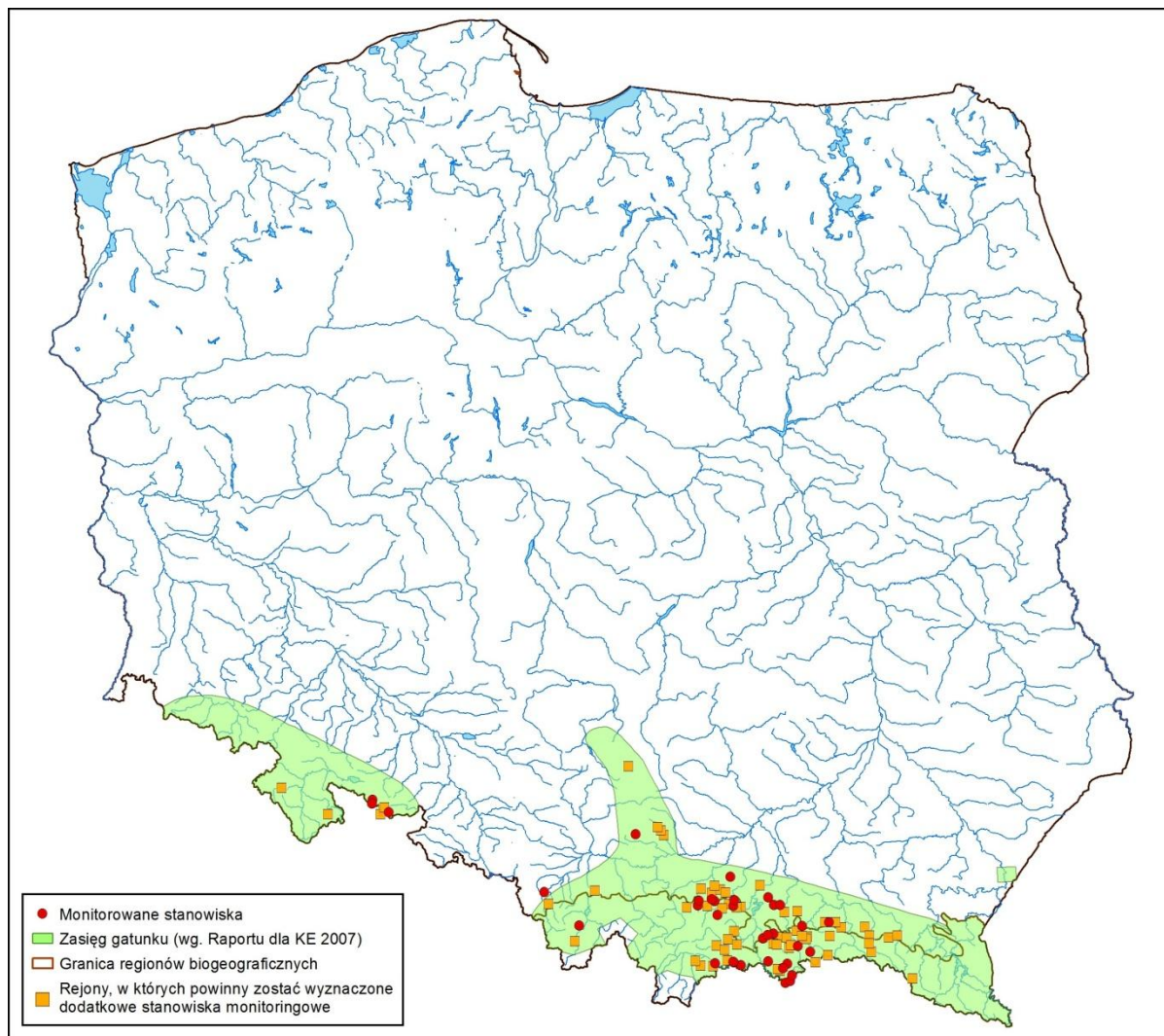
Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (1303)

Koordynator: Rafał Szkudlarek
Wykonawca: Szkudlarek Rafał

Gatunek występuje zarówno w regionie biogeograficznym kontynentalnym, jak i alpejskim.

Liczba i lokalizacja stanowisk i obszarów monitoringowych.

Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk monitoringu gatunku na tle jego zasięgu geograficznego

Dla potrzeb monitoringu podkowca małego w 2009 r. wybrano 34 stanowiska badawcze położonych w obu regionach biogeograficznych: kontynentalnym (16) i alpejskim (18). Wyselekcjonowane stanowiska objęły swym zasięgiem wszystkie znane obecnie regiony, w których stwierdzono występowanie podkowca małego (z wyjątkiem Dolnego Śląska), z czego dominuje najlepiej do tej pory zinwentaryzowany pod względem występowania tego gatunku obszar Małopolski. Wszystkie badane stanowiska położone są na obszarach siedliskowych sieci Natura 2000 lub na obszarach proponowanych jako przyszłe ostoje. Badane stanowiska stanowią próbę, pozwalającą na ocenę stanu ochrony gatunku na poziomie regionów biogeograficznych oraz obszarów Natura 2000.

Tab. 1. Zestawienie wszystkich badanych stanowisk i obszarów.

Lp.	Nazwa stanowiska	Lokalizacja stanowiska
Region alpejski		
1	Dubne	Obszar Natura 2000; Ostoja Popradzka PLH120019
2	Hańczowa	Obszar Natura 2000; Ostoje Nietoperzy Powiatu Gorlickiego PLH120094
3	Jastrzębik	Obszar Natura 2000; Ostoja Popradzka PLH120019
4	Jaworki	proponowana ostoja Podkowce w Jaworkach
5	Jaworzna	propozycja ostoje Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
6	Kamionka Wielka	propozycja uzupełnienia ostoje Nawojowa
7	Królowa Górna	propozycja uzupełnienia ostoje Nawojowa
8	Krynica Zdrój	Obszar Natura 2000; Krynica PLH120039
9	Leluchów	Obszar Natura 2000; Ostoja Popradzka PLH120019
10	Niedzica	propozycja ostoje Niedzica
11	Nowe Rybie	propozycja ostoje Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
12	Radziechowy	Obszar Natura 2000; Kościół w Radziechowach PLH240007
13	Słupnice	propozycja ostoje Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
14	Szczawnica - kościół	Obszar Natura 2000; Podkowce w Szczawnicy PLH120037
15	Szczawnica - DW „Maria”	Obszar Natura 2000; Podkowce w Szczawnicy PLH120037
16	Śnietnica	Obszar Natura 2000; Ostoje Nietoperzy Powiatu Gorlickiego PLH120094
17	Wierchomla Wielka	Obszar Natura 2000; Ostoja Popradzka PLH120019
18	Wojkowa	Obszar Natura 2000; Ostoja Popradzka PLH120019
Region kontynentalny		
1	Bednarka	Obszar Natura 2000; Bednarka PLH120033
2	Burgrabice	Obszar Natura 2000; Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka PLH160004
3	Bruśnik	propozycja rozszerzenia ostoje Ostoje Nietoperzy Okolic Bukowca
4	Bukowiec	Obszar Natura 2000; Ostoje nietoperzy okolic Bukowca PLH120020
5	Czerna	Obszar Natura 2000; Czerna PLH120034
6	Jarnośówek	Obszar Natura 2000; Góry Opawskie PLH160007
7	Kamionka Mała	propozycja ostoje Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
8	Nawojowa	Obszar Natura 2000; Nawojowa PLH120035
9	Nowy Wiśnicz	propozycja ostoje Nowy Wiśnicz
10	Paleśnica	propozycja rozszerzenia ostoje Ostoje Nietoperzy Okolic Bukowca
11	Pierściec	Obszar Natura 2000; Pierściec PLH240022
12	Skrzydlna	propozycja ostoje Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
13	Sławniowice	Obszar Natura 2000; Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka PLH160004
14	Szczyrzyc	Obszar Natura 2000; Opactwo Cystersów w Szczyrzycu PLH120023; aktualnie proponowany obszar Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
15	Szyk	propozycja ostoje Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
16	Szymbark	Obszar Natura 2000; Ostoje Nietoperzy Powiatu Gorlickiego PLH120094

Wyniki badań i ocena stanu ochrony

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach w regionie kontynentalnym

Tab. 2. Zestawienie ocen wskaźników na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Parametr	Wskaźniki	Ocena		
		FV	U1	U2
Populacja	Liczebność	14	2	
Siedlisko	Powierzchnia	16		
	Dostępności wylotów dla nietoperzy	15	1	
	Zabezpieczenie przed niepokojeniem	16		
	Udział terenów zalesionych w otoczeniu schronienia	15	1	
	Długość elementów liniowych w otoczeniu schronienia	16		

Wskaźniki stanu populacji:

Względna liczebność. Na czternastu z monitorowanych stanowisk w regionie kontynentalnym wskaźnik ten wskazywał na stan właściwy populacji, co oznacza, że w żadnym z nich nie zanotowano spadku liczby osobników korzystających ze schronienia. Stanowiska na których odnotowano spadek liczebności to Bednarka i Czerna. W dziewięciu stanowiskach stwierdzono wzrost populacji (Bruśnik, Bukowiec, Burgrabice, Jarnołówce, Kamionka Mała, Nowy Wiśnicz, Szczyrzyc, Szyk, Szymbark). Największe kolonie podkowca małego stwierdzono w Sławniowicach i Szczyrzycu, jednak co najmniej siedem innych stanowisk można by określić jako bardzo liczne. Wszystkie wymienione w zestawieniu stanowiska są ważne dla zachowania populacji podkowca małego. Dla waloryzacji stanowiska istotna jest nie tylko liczebność ale również jego położenie. W tym wypadku duża kolonia jest równie ważna jak kilka małych kolonii położonych w niedalekim sąsiedztwie.

Wskaźniki stanu siedliska:

- **Powierzchnia:** Na wszystkich szesnastu monitorowanych stanowiskach wskaźnik ten wskazywał na stan właściwy, co oznacza, że we wszystkich stanowiskach dostępna dla nietoperzy była cała powierzchnia schronienia.
- **Dostępności wylotów dla nietoperzy:** Tylko na jednym (Czerna) z 16 stanowisk wskaźnik otrzymał ocenę U1 „stan niewłaściwy”, ponieważ liczba wylotów w piwnicach klasztoru jest nieliczna, są nieoznakowane i w każdej chwili mogą być zamknięte (rozbite okienka).
- **Zabezpieczenie przed niepokojeniem:** Na wszystkich szesnastu monitorowanych stanowiskach obecne były stałe i bezpieczne wloty do schronień. Ocena wskaźnika „stan właściwy”
- **Udział terenów zalesionych w otoczeniu schronienia:** Tylko na jednym (Radziechowy) z 16 stanowisk wskaźnik otrzymał ocenę „stan niewłaściwy”, ponieważ udział terenów zalesionych w promieniu 2 km od stanowiska wynosił 4,9 %. Dla pozostałych stanowisk udział procentowy terenów zalesionych w otoczeniu schronienia (w promieniu 2 km od

kolonii) wahał się od 13,8 do 78,7, a więc był większy od proponowanej wartości granicznej 10%

- **Elementy liniowe w otoczeniu schronienia:** Na wszystkich szesnastu monitorowanych stanowiskach wskaźnik ten otrzymał ocenę „stan właściwy”. W otoczeniu kolonii obecne liczne integralne liniowe elementy krajobrazu, które mogą być wykorzystywane jako korytarze ekologiczne, służące komunikacji między schronieniem a żerowiskiem.

Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach

Tab. 3. Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na stanowiskach w regionie biogeograficznego kontynentalnym.

Lp.	Stanowiska	Oceny			
		stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
1	Bednarka	U1	FV	FV	U1
2	Bruśnik	FV	FV	FV	FV
3	Bukowiec	FV	FV	FV	FV
4	Burgrabice	FV	FV	FV	FV
5	Czerna	U1	FV	U1	U1
6	Jarnołtówek	FV	FV	FV	FV
7	Kamionka Mała	FV	FV	FV	FV
8	Nawojowa	FV	FV	FV	FV
9	Nowy Wiśnicz	FV	FV	FV	FV
10	Paleśnica	FV	FV	FV	FV
11	Pierściec	FV	FV	FV	FV
12	Skrzydlna	FV	FV	FV	FV
13	Sławniowice	FV	FV	FV	FV
14	Szczyrzyc	FV	FV	FV	FV
15	Szyk	FV	FV	FV	FV
16	Symbark	FV	FV	FV	FV

Stan populacji: Na 14 z 16 badanych stanowisk stan populacji oceniono jako bardzo dobry. We wszystkich omawianych stanowiskach obserwuje się wzrost lub utrzymanie liczebności na przestrzeni kilku lat. Na dwóch stanowiskach: Czerna i Bednarka stwierdzono spadek liczebności i stan określono, jako niezadowalający (U1).

Stan siedliska: Stan siedlisk na wszystkich badanych stanowiskach oceniono jako właściwy, na co wskazuje właściwy stan zarówno wybranych elementów samych schronień (dostępna powierzchnia schronienia i jego dobre zabezpieczenie oraz dostępność wlotów) jak i ich otoczenia (właściwy udział terenów leśnych, obecność licznych elementów liniowych).

Perspektywy ochrony (z uwzględnieniem zagrożeń): Perspektywy zachowania gatunku są dobre. Przy zachowaniu obecnego stanu użytkowania obiektów, stanowiących schronienie nietoperzy oraz ich najbliższego otoczenia jak i okolicznych obszarów leśnych przewiduje się utrzymanie obecnego stanu populacji, tym bardziej, że wszystkie stanowiska położone są na zatwierdzonych lub proponowanych obszarach sieci Natura 2000. W trakcie tegorocznego monitoringu dla większości stanowisk nie odnotowano żadnych negatywnych oddziaływań na kolonie podkowca małego. W przypadku stanowiska w Klasztorze w Czernej bardzo istotnym czynnikiem, który może negatywnie odbić się na liczebności podkowca małego jest zmiana sposobu ogrzewania

budynków klasztornych (może spowodować zmianę termiki pomieszczeń piwnicznych). Z największych potencjalnych zagrożeń dla kolonii należy wymienić: remonty dachów w okresie rozrodu nietoperzy, zmiany w najbliższym otoczeniu kolonii (wycinka drzew, instalacja iluminacji) oraz likwidację żerowisk lub/i tras przelotu (duże wylesienia, likwidacja liniowych elementów krajobrazu).

Ocena ogólna: Na większości badanych stanowisk (14) stan gatunku oceniono jako właściwy, na co składał się właściwy stan wszystkich parametrów. Na dwóch stanowiskach: Czerna i Bednarka stan określono jako niezadowalający (U1) z uwagi na stwierdzony spadek liczebności, a w przypadku stanowiska Czerna - także z uwagi na słabiej ocenione perspektywy z uwagi na możliwe zmiany warunków siedliskowych (zmiany termiki pomieszczeń) na skutek zmiany sposobu ogrzewania budynków.

Stan ochrony gatunku w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym.

Lp.	Obszary	Oceny			
		stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
1	Bednarka PLH120033	U1	FV	FV	U1
2	Czerna PLH120034	U1	FV	U1	U1
3	Góry Opawskie PLH160007	FV	FV	FV	FV
4	Nawojowa PLH120035 (3)	FV	FV	FV	FV
5	Nowy Wiśnicz PLH120048	FV	FV	FV	FV
6	Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka PLH160004 (2)	FV	FV	FV	FV
7	Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 (4)	FV	FV	FV	FV
8	Ostoje Nietoperzy Okolic Bukowca (3)	FV	FV	FV	FV
9	Ostoje Nietoperzy Powiatu Gorlickiego PLH120094	FV	FV	FV	FV
10	Pierściec PLH240022	FV	FV	FV	FV

Wszystkie badane stanowiska znajdują się w obrębie 10 zatwierdzonych lub proponowanych obszarów Natura 2000. Podkowiec mały jest osiadły, zatem zarówno jego schronienia letnie, zimowe jak i żerowiska znajdują się na niewielkim obszarze. Ocena stanu gatunku na podstawie stanu kolonii letnich (głównie liczebności populacji rozrodowej) jest zatem możliwa (te same nietoperze, które przebywają na danym obszarze latem, najprawdopodobniej na nim żerują i zimują). Jako niewłaściwy określono stan gatunku w dwóch ostojach – Bednarka i Czerna, z uwagi na stwierdzony spadek liczebności, a w przypadku stanowiska Czerna - także z uwagi na słabiej ocenione perspektywy z uwagi na możliwe zmiany warunków siedliskowych (zmiany termiki pomieszczeń) na skutek zmiany sposobu ogrzewania budynków. Dla pozostałych stan ochrony można określić, jako właściwy (FV).

Stan ochrony gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym

Tab. 5. Ocena stanu ochrony gatunku w regionach biogeograficznych (schronienia letnie)

Region	Oceny			
	stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
Region biogeograficzny kontynentalny	FV	FV	FV	FV

W oparciu o wyniki monitoringu 16 stanowisk podkowca małego, stan ochrony gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym można uznać za właściwy. Podkowiec mały jest osiadły, zatem zarówno jego schronienia letnie, zimowe jak i żerowiska znajdują się na niewielkim obszarze. Ocena stanu gatunku na podstawie stanu kolonii letnich (głównie liczebności populacji rozrodczej) jest zatem słuszna i miarodajna (te same nietoperze, które przebywają na danym obszarze latem, najprawdopodobniej na nim żerują i zimują). Jednak dla właściwej oceny stanu siedliska, a co za tym idzie perspektywy ochrony, konieczne jest rozpoznanie również zimowisk i żerowisk. W przypadku zimowisk wskazany jest również ich stały monitoring.

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach w regionie alpejskim

Tab. 6. Zestawienie ocen wskaźników na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim

Parametr	Wskaźniki	Ocena		
		FV	U1	U2
Populacja	Liczebność	11	6	1
Siedlisko	Powierzchnia	17	1	
	Dostępności wylotów dla nietoperzy	17	1	
	Zabezpieczenie przed niepokojeniem	16	2	
	Udział terenów zalesionych w otoczeniu schronienia	17	1	
	Długość elementów liniowych w otoczeniu schronienia	18		

Wskaźniki stanu populacji:

Względna liczebność. Na 11 spośród 18 monitorowanych stanowisk w regionie alpejskim wskaźnik ten wskazywał na właściwy stan populacji, co oznacza, że w żadnym z nich nie zanotowano spadku liczby osobników korzystających ze schronienia. Natomiast na 7 stanowiskach stwierdzono spadek liczebności, w przypadku stanowiska Krynica zjawisko to ma charakter stały i długoterminowy. W przypadku sześciu stanowisk odnotowano wzrost populacji, były to Dubne, Hańczowa, Jaworki, Jaworzna, Leluchów i Śnietnica.

Największe kolonie podkowca małego stwierdzono w Jaworkach, Jaworznej, Leluchowie i Szczawnicy w DW Maria, jednak co najmniej siedem innych stanowisk można by określić jako bardzo liczne. Wszystkie wymienione w zestawieniu stanowiska są ważne dla zachowania populacji podkowca małego. Dla waloryzacji stanowiska istotna jest nie tylko liczebność ale również jego położenie. W tym wypadku duża kolonia jest równie ważna jak kilka małych kolonii położonych w niedalekim sąsiedztwie.

Wskaźniki stanu siedliska:

- **Powierzchnia:** Na prawie wszystkich monitorowanych stanowiskach wskaźnik ten otrzymał ocenę „stan właściwy”, co oznacza, że dostępna dla nietoperzy była tam cała

powierzchnia schronień. W przypadku 1 stanowiska w Szczawnicy w DW Maria stwierdzono niezadowalający stan tego wskaźnika (w trakcie remontu została usunięta podłoga strychu przez co nietoperze były narażone na niepokojenie).

- **Dostępności wylotów dla nietoperzy:** Tylko na jednym (Radziechowy) z 18 stanowisk wskaźnik otrzymał ocenę „stan niewłaściwy”. Wlot ten nie zapewnia nietoperzom bezpieczeństwa, ponieważ jest wyeksponowany przez intensywne oświetlenie kościoła. Na pozostałych monitorowanych stanowiskach obecne były stałe i bezpieczne wloty do schronień (ocena wskaźnika „stan właściwy”).
- **Zabezpieczenie przed niepokojeniem:** Tylko na dwóch (Niedzica, Szczawnica DW Maria) z 18 stanowisk wskaźnik otrzymał ocenę „stan niewłaściwy”. W przypadku stanowiska w Niedzicy wejście do schronienia pozostaje w miejscu niewidocznym dla ludzi, ale nie jest zamknięte, więc istnieje prawdopodobieństwo niekontrolowanej penetracji stanowiska. Z kolei w Szczawnicy w DW Maria w trakcie remontu została usunięta podłoga strychu przez co nietoperze były narażone na niepokojenie.
- **Udział terenów zalesionych w otoczeniu schronienia:** Tylko na jednym (Pierściec) z 18 stanowisk wskaźnik otrzymał ocenę „stan niewłaściwy”, ponieważ udział terenów zalesionych w promieniu 2 km od stanowiska wynosił 6,9 %. Dla pozostałych stanowisk udział procentowy terenów zalesionych w otoczeniu schronienia (w promieniu 2 km od kolonii) wahał się od 11,5 do 49,8%, a więc był większy od proponowanej wartości granicznej 10%.
- **Długość elementów liniowych w otoczeniu schronienia:** Na wszystkich 18 monitorowanych stanowiskach wskaźnik ten otrzymał ocenę „stan właściwy”. W otoczeniu kolonii obecne liczne integralne liniowe elementy krajobrazu, które mogą być wykorzystywane jako korytarze ekologiczne, służące komunikacji między schronieniem a żerowiskiem.

Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach w regionie alpejskim

Tab. 7. Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na wszystkich badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim

Lp.	Obszar	Oceny			
		stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
1	Dubne	FV	FV	FV	FV
2	Hańczowa	FV	FV	FV	FV
3	Jastrzębik	U1	FV	FV	U1
4	Jaworki	FV	FV	FV	FV
5	Jaworzna	FV	FV	FV	FV
6	Kamionka Wielka	FV	FV	FV	FV
7	Królowa Górna	U1	FV	FV	U1
8	Krynica Zdrój	U2	FV	FV	U2
9	Leluchów	FV	FV	FV	FV
10	Niedzica	FV	FV	FV	FV
11	Nowe Rybie	U1	FV	FV	U1
12	Radziechowy	FV	U1	U1	U1
13	Słupnice	U1	FV	FV	U1

14	Szczawnica - kościół	FV	FV	FV	FV
15	Szczawnica - DW „Maria”	U1	U1	FV	U1
16	Śnietnica	FV	FV	FV	FV
17	Wierchomla Wielka	U1	FV	FV	U1
18	Wojkowa	FV	FV	FV	FV

Stan populacji: Na 11 spośród badanych stanowisk stan populacji oceniono jako bardzo dobry. Stwierdzono tam wzrost lub utrzymanie liczebności na przestrzeni kilku lat. Na 6 stanowiskach stan populacji oceniono jako niezadowolający (U1), ze względu na stwierdzony spadek liczebności w stosunku do wcześniejszych obserwacji. W pięciu stanowiskach, w których zaobserwowano spadek liczebności, nie zaobserwowano widocznych przyczyn takiego stanu rzeczy (niekorzystnych zmian w siedlisku). Można by w tym przypadku podejrzewać, że do niekorzystnych zmian doszło na zimowisku (nie dla wszystkich stanowisk znana jest lokalizacja zimowiska) lub, że jest to naturalna fluktuacja liczebności (w tym przypadku konieczna będzie ocena z perspektywy kilku lat). W przypadku stanowiska w Domu Wypoczynkowym „Maria” w Szczawnicy przyczyną spadku liczebności był remont budynku prowadzony w okresie rozrodu nietoperzy. Istnieje jednak prawdopodobieństwo, że nietoperze przeniosły się okresowo do innej kryjówki i w przyszłym sezonie można się spodziewać ponownego wzrostu liczebności. Na stanowisku w Krynicy Zdroju, gdzie stwierdzono brak nietoperzy (U2); przyczyną jest iluminacja budynku.

Stan siedliska: Stan siedlisk na większości badanych stanowisk oceniono jako właściwy, na co wskazuje właściwy stan zarówno wybranych elementów samych schronień (dostępna powierzchnia schronienia i jego dobre zabezpieczenie oraz dostępność wlotów) jak i ich otoczenia (właściwy udział terenów leśnych, obecność licznych elementów liniowych). Niewłaściwy stan siedlisk stwierdzono dla 2 stanowisk – Radziechowy (iluminacja obiektu) i Szczawnica – DW Maria (została usunięta podłoga strychu).

Perspektywy ochrony (z uwzględnieniem aktualnych oddziaływań i zagrożeń): Perspektywy zachowania gatunku są dobre na prawie wszystkich stanowiskach. Przy zachowaniu obecnego stanu użytkowania obiektów, stanowiących schronienie nietoperzy oraz ich najbliższego otoczenia jak i okolicznych obszarów leśnych przewiduje się utrzymanie obecnego stanu populacji, tym bardziej, że wszystkie stanowiska położone są na zatwierdzonych lub proponowanych obszarach sieci Natura 2000. W trakcie tegorocznego monitoringu dla większości stanowisk nie odnotowano żadnych negatywnych oddziaływań na kolonie podkowca małego. W przypadku stanowiska Radziechowy konieczne jest wyłączenie części iluminacji kościoła, niestety probostwo Parafii nie wyraża na to zgody.

Z największych potencjalnych zagrożeń dla kolonii należy wymienić: remonty dachów budynków w okresie rozrodu nietoperzy (potencjalne zagrożenie jedynie dla części stanowisk), zmiany w najbliższym otoczeniu kolonii (wycinka drzew, instalacja iluminacji) oraz likwidację żerowisk lub/i tras przelotu (duże wylesienia, likwidacja liniowych elementów krajobrazu).

Ocena ogólna: Na 12 spośród 18 monitorowanych stanowisk w regionie alpejskim stan ochrony gatunku oceniono jako właściwy (FV). W przypadku 7 stanowisk o niewłaściwej (niezadowolającej) ocenie zadecydował stan populacji (spadek liczby osobników w stosunku do wcześniejszych obserwacji), a w przypadku 1 stanowiska – Radziechowy – niewłaściwy stan siedliska (obecność iluminacji kościoła) i słabiej ocenione perspektywy ochrony (brak zgody na wyłączenie części oświetlenia kościoła).

Stan ochrony gatunku w obszarach Natura 2000

Tab. 8. Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim

Lp.	Obszar	Oceny			
		stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
1	Kościół w Radziechowach PLH240007	FV	U1	U1	U1
2	Krynica PLH120039	U2	FV	FV	U2
3	Nawojowa (2)	U1	FV	FV	U1
4	Niedzica	FV	FV	FV	FV
5	Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego (3)	U1	FV	FV	U1
6	Ostoje Nietoperzy Powiatu Gorlickiego PLH120094 (2)	FV	FV	FV	FV
7	Ostoja Popradzka PLH120019 (4)	U1	FV	FV	U1
8	Podkowce w Jaworkach	FV	FV	FV	FV
9	Podkowce w Szczawnicy PLH120037 (2)	U1	U1	FV	U1

Stanowiska reprezentowały 9 obszarów Natura 2000 (tab. 10). Podkowiec mały jest osiadły, zatem zarówno jego schronienia letnie, zimowe jak i żerowiska znajdują się na niewielkim obszarze. Ocena stanu gatunku na podstawie stanu kolonii letnich (głównie liczebności populacji rozrodczej) jest zatem możliwa (te same nietoperze, które przebywają na danym obszarze latem, najprawdopodobniej na nim żerują i zimują). Na 3 monitorowanych obszarach (Niedzica, Ostoje Nietoperzy Powiatu Gorlickiego i Podkowce w Jaworkach), stan gatunku określono jako właściwy (FV). Pięć obszarów (Kościół w Radziechowach, Nawojowa, Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego Ostoja Popradzka, Podkowce w Szczawnicy) uzyskało ocenę U1 – niezadowolający (z uwagi na obserwowany spadek liczebności w części schronień). Na większości z nich monitoring jednak nie wykazał żadnych negatywnych zmian w siedliskach. W przypadku ostoi Podkowce w Szczawnicy PLH120037 przyczyną spadku liczebności były prace remontowe w DW „Maria”. Drastyczny spadek liczebności na przestrzeni kilku lat zaobserwowano w ostoi Krynica PLH120039 i dotyczy on zarówno kolonii podkowca małego jak i nocka dużego *Myotis myotis*, która również zajmuje strych cerkwi. Przyczyn tego zjawiska upatruje się w intensywnym zewnętrznym oświetleniu budynku. Wiosną 2009 po interwencji PTPP "pro Natura" udało się doprowadzić do wyłączenia iluminacji obiektu. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że przy obecnym sposobie użytkowania cerkwi oraz jego otoczenia będzie możliwe zachowanie obecnej lub/i powrót do dawnej liczebności obydwu gatunków.

Na szczególną uwagę zwraca spadek liczebności na pięciu stanowiskach znajdujących się na obszarze Ostoi Popradzkiej PLH120019 (Jastrzębik, Wierchomla Wielka) i Ostojach Nietoperzy Beskidu Wyspowego (Nowe Rybie i Słopnice) oraz Nawojowa (Królowa Górna). Monitoring jednak nie wykazał żadnych negatywnych zmian w siedliskach. Spadek liczebności jest zatem wywołany innymi czynnikami. Na obszarze wymienionych ostoi nie zlokalizowano jak do tej pory żadnego

ważnego zimowiska podkowców małych, przez co obiekty te pozostają nie zabezpieczone. Dlatego można by przypuszczać, że nieoczekiwany spadek ich liczebności jest powodowany negatywnymi zmianami na zimowiskach (nadmierną penetracją przez ludzi lub zniszczeniem/zdewastowaniem hibernakulum). W przypadku ostoi Podkowce w Szczawnicy PLH120037 przyczyną spadku liczebności były prace remontowe w Domu Wypoczynkowym „Maria” prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy.

Uwaga: W przypadku Ostoi Nietoperzy Beskidu Wyspowego wyniki badań 4 stanowisk położonych w kontynentalnej części obszaru wskazywały na stan właściwy (FV). Czyli z w sumie z 7 stanowisk badanych na tym obszarze, w 2 stwierdzono spadki liczebności. Jest to jednak blisko 30% wszystkich stanowisk i dlatego wydaje się, że całościowa ocena dla obszaru powinna być niezadowolająca (U1).

Stan ochrony gatunku w regionie alpejskim

Tab. 9. Ocena stanu ochrony gatunku w regionach biogeograficznych (schronienia letnie)

Region	Oceny			
	stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
Region biogeograficzny alpejski	U1	FV	FV	U1

Podkowiec mały jest osiadły, zatem zarówno jego schronienia letnie, zimowe jak i żerowiska znajdują się na niewielkim obszarze. Ocena stanu gatunku na podstawie stanu kolonii letnich (głównie liczebności populacji rozrodczej) jest zatem możliwa (te same nietoperze, które przebywają na danym obszarze latem, najprawdopodobniej na nim żerują i zimują). W oparciu o wyniki monitoringu 18 stanowisk podkowca małego, stan ochrony gatunku w regionie biogeograficznym alpejskim można uznać za niewłaściwy, ponieważ aż w siedmiu z monitorowanych stanowisk wykazano spadek liczebności nietoperzy. Wyniki monitoringu wskazują, że za tym zjawiskiem stoją nie tylko bezpośrednie zmiany w siedliskach na stanowiskach letnich. W wielu obszarach wciąż nie rozpoznane pozostają stanowiska zimowe oraz żerowiska podkowca małego, co byłoby ważne dla całościowej oceny siedlisk. Dlatego niezbędnym wydaje się zinwentaryzowanie stanowisk zimowych tego gatunku oraz zidentyfikowanie żerowisk.